

BLAŽENA DJEVICA MARIJA PRED MLADIMA

Mladen Parlov – Jadranka Garmaz

Sveučilište u Splitu
Katolički bogoslovni fakultet u Splitu
mladenparlov@gmail.com
jgarmaz@kbf-st.hr

UDK: 27-184-053.6+27-312.47
Izvorni znanstveni rad
Primljeno 06/2015.

Sažetak

U prvom dijelu članka izlažu se temeljne značajke religioznosti mladih. Ukazuje se na njihovu distanciranost od institucionaliziranih oblika religioznosti, ali se isto tako ukazuje na njihovu duboku žudnju za pravednijim i humanijim svijetom što se predstavlja kao prilika u općem ljudskom i vjerskom odgoju novih naraštaja kojima će pripasti Europa sutrašnjice. U tom odgoju, smatraju autori, veliku ulogu može odigrati lik BD Marije, ako ga se na ispravan način predstavi suvremenim mladima. Potom u drugom dijelu članka, u tri podnaslova, autori ukazuju koje bi značajke lika BD Marije trebalo staviti pred suvremene mlade, a u pogledu izgradnje njihova identiteta. Autori u prvi plan stavljaju Marijin rast i sazrijevanje u vlastitoj vjeri, potom ukazuju na Marijino zauzimanje za izgradnju boljega svijeta te, naposljetku, ističu ostvarenost Marijina života kao nešto što može nadahnuti mlade u njihovu rastu i sazrijevanju.

Ključne riječi: Marija, mladi, život, vjera, rast i sazrijevanje, bolji svijet.

UVOD

Brojne su stranice posvećene svijetu mladih, njihovoj religioznosti, njihovim lutanjima, traženjima itd. Obavljena su i brojna ispitivanja koja su nastojala pokazati što je mladima važno, za što bi se zauzeli i žrtvovali, što očekuju od budućnosti itd. Zanimljivo je da gotovo nijedno od tih ispitivanja nije previše prostora posvetilo odnosu mladih i BD Marije. Možda je tome razlog što ne samo mladi prolaze svojevrstne osobne krize, nego je i mariologija prošla tešku krizu "identiteta", osobito tijekom dva desetljeća poslije Drugoga vatikanskog koncila, a donekle se još uvijek osjeća. Tu bismo krizu mogli promatrati u dva vida: doktrinarnom i pastoralnom. Dok

je s doktrinarne točke gledišta crkveno učiteljstvo posvetilo Mariji prilično pozornosti (sjetimo se VIII. poglavlja dogmatske konstitucije *Lumen gentium*, Drugoga vatikanskog koncila, enciklike *Mari-
alis cultus* pape Pavla VI., enciklike *Redemptoris Mater* pape Ivana Pavla II.), s druge strane teolozi, kako dogmatičari tako i pastoralci, uz rijetke iznimke, kao da ne pokazuju odveć zanimanja za BD Mariju i njezinu ulogu u životu Crkve. Ako su poneki teolozi i iskazali određeno zanimanje za tu temu, tada su je uglavnom izložili na način kako su to činili teolozi prije njih, što se je mnogim vjernicima, osobito mladima, činilo neupotrebljivim za današnje vrijeme. Druga kriza je pastoralna; naime, neke pučke pobožnosti su napuštene, a da druge nisu ponuđene; nisu ponuđene ni prikladne kateheze o Mariji za djecu i mlade. No valja pohvaliti obnovljeni *Rimski misal* koji je na primjeren način predstavio Mariju u liturgijskom kalendaru Katoličke Crkve, i to poštujući otajstva Marijina života i njezinu ulogu u otajstvu otkupljenja. No, to nije dovoljno. Ovaj kratki članak želi dati doprinos u govoru o Mariji pred mladima, odnosno pokušat će pružiti neke smjernice koje bi mogle pomoći svima koji rade s mladima, posebice katehetama, da na ispravan način mladima predstave i približe BD Mariju, koja svojim životom i porukom i danas ima što reći svim kršćanima, pa tako i mladima.

1. RELIGIOZNOST MLADIH

S obzirom na svijet mladih kratko ukažimo na neke značajke njihove religioznosti o kojima valja voditi računa u procesu njihova vjerskog odgoja. No čim se povežu pojmovi “mladi” i “religija”, nalazimo se pred poteškoćom. Naime, kako piše jedan suvremeni autor, “teško je naći zajednički nazivnik za sva poimanja mladih o religiji. Religija je za njih ‘vjerovanje’, ideal, sustav vrednota, etika, institucija, obredi itd. Sve te dimenzije mogu biti međusobno pomiješane ili poprimiti različita značenja na temelju pojedinih viđenja života. Za mlade, prema tome, religija može biti spremnik u kojemu je moguće pronaći svašta. Stoga je religija za nemali broj adolescenata i mladih ‘ndefinirana bitnost’, nestalna, gotovo strana njihovoj psihologiji”.¹ Unutar “spremnika u kojem je moguće pronaći svašta”, koji spomi-

¹ Vito Orlandini, *Mladi i religija*, u: *Kateheza* 25 (2003) 2, 122. Jedan drugi suvremeni autor ističe kako “pastoral mladih ne može zanemariti rubno mjesto koje zauzima religija, kao institucija u europskom društvu. S druge strane, religija se teško može predstaviti kao snaga sigurnosti i jedinstva, a često se pojavljuje kao destruktivna snaga.” Jesus Manuel Garcia, *Obzorja duhovnosti za mlade u Europi*, u: *Kateheza* 27 (2005) 2, 154.

nje navedeni autor, ipak je moguće uočiti nešto što je mladima veoma važno. Prvo što se primjećuje kod mladih jest da uzimaju samo dio od ponuđenog poklada vjere, tj. vrše selekciju sadržaja na način da iz ponuđenoga uzimaju ono što se uklapa u njihovo trenutno stanje te što im se u tom trenutku čini važnim. U njima postoji žed za otajstvom, za onim što oni percipiraju kao sveto, što ih ponekad odvodi prema putovima koji vode i izvan kršćanske tradicije. Oni traže, premda im je nejasno gdje i što bi trebali pronaći.² Drugo što se primjećuje jest da ne podnose nametanje gotovih rješenja izvana ili odozgo. Oni se ne podlažu religioznoj baštini svojih roditelja, nego žele stvoriti vlastiti religiozni svijet, doživjeti vlastita iskustva, proći, ako je potrebno i prokrciti, vlastite putove. U tom "krčenju vlastitih putova" suvremeni se mladi kršćani ponašaju kao "hodočasnici" koji vjeru razumijevaju polazeći od sebe samih, a ne od povezanosti s institucijom.³ Također valja voditi računa kako mnogim mladima vjera nije najvažnija u životu; prema njima, postoji puno drugih važnijih stvari; vjera i religioznost ponekad su doživljene kao ukras njihove egzistencije. Ipak, nije rijetkost susresti mlade kod kojih postoji jaka sklonost religioznom doživljaju te koji svakodnevno prakticiraju određeni vid religioznosti. Takva je religioznost često oslobođena tradicionalnog ruha, a obilježena je osobnim pristupom.⁴ Kod mladih se susreće snažan osjećaj za solidarnost i pravednost. Rado će podržati inicijative koje promiču pravdu i mir u svijetu i zauzeti se za njih. Stoga lako i brzo iskazuju nezadovoljstvo svijetom odraslih te općenito svijetom u kojemu žive, jer smatraju da odrasli nisu učinili dovoljno da svijet bude bolji. To kao daljnju posljedicu ima odbacivanje hijerarhijskih i institucionalnih oblika organiziranosti te traženje manje birokratiziranog društva, u kojemu će biti manje politike, manje težnje za moći i vladanjem, manje egoizma, a više zajedništva i solidarnosti. Kod mladih je prisutna duboka želja za istinskim odnosima te snažna čežnja za autentičnom ljubavlju i razmjenom osjećaja. To ih pak čini veoma ranjivima te izloženima razočaranjima i malodušju, a posljedica toga je strah od budućnosti i tjeskoba pred

---

² Dokument Papinskog djela za crkvena zvanja, *Nova zvanja za novu Europu* ističe kako "mladi Europljani... strastveno traže autentičnost, osjećajnost, osobne odnose, veličinu obzorja, a s druge su, u biti sami, 'ranjeni' blagostanjem, razočarani ideologijama, zbunjeni etičkom dezorijentacijom." Papinsko djelo za crkvena zvanja, *Nova zvanja za novu Europu*, KS, Zagreb 2000., br. 11, 19.

³ Dokument *Nova zvanja za novu Europu* navodi kako "mladi često ne vide u Crkvi objekt svoga traganja i mjesto odgovora na svoja pitanja i očekivanja." Ondje, br. 11, 20.

⁴ Usp. V. Orlandini, *nav. dj.*, 118-121.

vlastitim obvezama.⁵ Dokument *Nova zvanja za novu Europu* ističe kako je najveći problem današnjih mladih u Europi, kojoj pripadaju i mladi Hrvati, "etički neutralno društvo u kojemu im je živjeti, ali ipak se snage u njima nisu ugasile. Posebno ne u vremenu kao što je naše, prijelaza prema novim ciljevima. O tome svjedoče toliki mladi prožeti ozbiljnim traženjem duhovnosti i zauzimanja u društvu, puni vjere u sebe i druge i širitelji nade i optimizma. Vjerujemo da ti mladi, unatoč suprotnostima i 'teretu' određene kulturne sredine, mogu izgraditi tu novu Europu".⁶ Sigurno, nova Europa pripada i pripast će novim mlađim naraštajima. Kakva će biti ta nova Europa ovisit će o ljudskom i vjerskom odgoju novih naraštaja, a u tom odgoju veliku ulogu može imati lik BD Marije, zvijezde nove evangelizacije. No pri tom nailazimo na veliku poteškoću. Naime, stručni članci koji govore o vjerskom odgoju mladih, o njihovoj religioznosti i duhovnosti gotovo da posve zanemaruju govor o BD Mariji.⁷ Nije puno bolje ni sa službenim udžbenicima katoličkog vjeronauka za učenike srednjih škola. U sva četiri udžbenika nalazi se samo jedna katehetska jedinica posvećena BD Mariji, i to u udžbeniku za drugi razred srednje škole.⁸ U udžbeniku za treći razred srednjih škola Marija se, izvan nekoliko biblijskih navoda, uopće ne spominje, dok je u udžbeniku

⁵ Dokument *Nova zvanja za novu Europu* ističe kako "najnovija istraživanja opisuju europske mlade kao izgubljene, ali ne i razočarane; prožete etičkim relativizmom, ali i kao one koji su isto tako željni živjeti 'dobar život'; kao one koji su svjesni svoje potrebe za spasenjem premda ne znaju gdje ga tražiti." *Nova zvanja*, 23.

⁶ *Nova zvanja*, 23-24.

⁷ Konzultirali smo sljedeće stručne članke o spomenutoj temi u kojima nema ni spomena o BD Mariji: Vito Orlandini, Mladi i religija, u: *Kateheza* 25 (2003) 2, 118-132; Jesus Manuel Garcia, Obzorja duhovnosti za mlade u Europi, u: *Kateheza* 27 (2005) 2, 152-169; Riccardo Tonelli, Pastoral mladih suočen s novim problemima, u: *Kateheza* 27 (2005) 1, 39-71; Rafael Gasol, Kršćanski odgoj djece i mladih, u: *Kateheza* 28 (2006) 4, 375-383. Kratki spomen Marije kao uzora na putu vjere nalazimo u članku: Pascual Chàvez Villanueva, Ponesimo evanđelje mladima. Hod vjere u današnje mlade, u: *Kateheza* 32 (2010) 1, 37. Još jedan stručni članak upozorava na potrebnu i pozitivnu ulogu BD Marije u vjerskom odgoju mladih: Mijo Nikić, Suvremena duhovnost mladih između tradicije i nove religioznosti, u: *Diacovensia* 16 (2008) 1-2, 115-133. Autor nabroja deset načela zrele i poželjne kršćanske duhovnosti za mlade. Na šestom mjesto navodi kako bi ta duhovnost trebala biti marijanska. Prema autoru to znači da "mladima treba predočiti Mariju kao Isusovu majku i našu majku koja se brine za svoju djecu. Važno je analizirati poruku čuda iz Kane Galilejske." Ondje, 127. Autor potom kratko analizira to čudo te zaključuje: "Da duhovnost mladih bude i marijanska duhovnost, treba na molitvenim sastancima čitati ona mjesta iz Svetoga pisma u kojima se govori o Mariji, moliti kronicu i završavati molitvene sastanke Marijinim hvalospjevom 'Velika duša moja Gospodina.'" Ondje, 128.

⁸ Usp. *Odvažni svjedoci. Vjeronaučni udžbenik za drugi razred srednje škole*, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 2008., 49-56. U dobroj napravljenom

za prvi razred srednje škole nema čak ni u kazalu imena. U udžbeniku za četvrti razred srednjih škola u okviru katehetske jedinice "Kršćanska nada u dovršenje" kratko se govori o Mariji kao praliku dovršenog čovjeka i eshatološkoj slici Crkve, odnosno kratko se govori o dogmi Marijina uznesenja u nebesku slavu.⁹

Marijin lik, kako ga predstavljaju spisi Novoga zavjeta i crkvena tradicija, ipak može biti od velike pomoći mladima u otkrivanju vlastitog identiteta te u postupnom sazrijevanju za zrelo i odgovorno čovještvo i kršćanstvo. Mladi traže novo, a s Marijom uistinu počinje nova era, novo razdoblje, novi čovjek. Marija je prva novo stvorenje. Mislimo da bi Mariju pred mladima trebalo predstaviti nadasve kao osobu, djevojku, ženu na putu vjere, na putu vlastitog rasta i sazrijevanja, a potom kao djevojku, ženu kojoj je stalo da svijet bude bolji i u tome se osobno zauzima. No, pođimo redom.

2. MARIJA – UZOR ZA MLADE

Prije Koncila tzv. maksimalistička i kristotipska mariologija gledala je Mariju nadasve u odnosu prema Isusu Kristu, Sinu Božjemu, dakle kao Bogomajku, koja je upravo zbog bogomajčinstva bila ispunjena svim zamislivim milostima i povlasticama, koje su je stavljale daleko iznad svega stvorenog. No, time je Marija bila na neki način udaljena od vjernika, smještena na nedostižno nebesko prijestolje uz svoga Sina. Na Koncilu se je povela duga i teška rasprava između mariologa maksimalista i minimalista.¹⁰ Osmo poglavlje dogmatske konstitucije *Lumen gentium* na neki je način plod kompromisa dviju struju, ali ujedno, moramo reći, i uspjeti plod kompromisa, jer Mariju, posve na crti Svetoga pisma, smješta u otajstvo i Krista i Crkve. Naglašena je povijesnost Marijina lika i njezine uloge u otajstvu otkupljenja; upravo povijesna dimenzija Marijina lika može na osobit način biti izazovna za mlade, jer u njoj mogu pronaći svjetlo za vlastiti životni hod. Marija je konkretna djevojka, žena koja je Božjom milošću uspjela ostvariti savršeno čovještvo te time postati uzorom za sve buduće vjernike. Mladima bi valjalo približiti upravo

---

katehetskoj jedinici Mariju se predstavlja kao uzor vjere i majku Crkve. Autori udžbenika su V. Gadža, N. Milanović, R. Paloš i D. Vuletić.

⁹ Usp. *Svjetlom vjere. Udžbenik katoličkog vjeronauka za 4. razred srednjih škola*, KS, Zagreb, 2009., 177-178.

¹⁰ O pretkoncilskoj mariologiji te o mariološkim raspravama na Drugome vatikanskom koncilu vidi: Rato Perić, *Prijestolje mudrosti*, Biskupski ordinarijat, Mostar, 1995., 11-21; Tomislav J. Šagi-Bunić, *Mariologija Drugog vatikanskog koncila*, u: *Bogoslovska smotra* 44 (1974) 1, 38-52.

takvu Mariju, djevojku, ženu na putu vjere, na putu traženja, koja nema jasne odgovore i gotova rješenja, ali ih traži, ide naprijed, s vjeringom i pouzdanjem kako Bog zna bolje i kako je njegova riječ zadnja i odlučujuća. Pred takvim likom mladima će se spontano javiti pitanja: Tko je i kakva uistinu bila Marija? Kakve je poteškoće susretala u svome životu? Koje je njezino značenje za mene? Pokušajmo se stoga približiti povijesnoj Mariji, djevojci, ženi na putu vjere i ostvarenja vlastitog čovjštva uz Bođu pomoć.

2.1. Žena na putu vjere

Kad čitamo one rijetke novozavjetne retke posvećene Mariji, prvo što zamjećujemo jest njezina vjera. Ona je, kako reče Elizabeta, "blažena jer je povjerovala", ona je prva povjerovala; Marija je prva vjernica Novog saveza. Drugi vaticanski koncil također naglašava Marijinu vjeru kao stvarnost koja je obilježila njezin život. Marija, veli Koncil, slobodno i svjesno sudjeluje u djelu utjelovljenja i otkupljenja; nije tek pasivno oruđe u Bođjim rukama. Koncil, na crti crkvenih otaca, uspoređuje Mariju s Evom, kako bi istaknuo Marijinu odgovornost: put otkupljenju je otvoren jer Marija surađuje s Bogom (usp. LG 56). Koncil nastavlja tvrdnjom kako je Marija u svom hodočašću vjere ustrajala u sjedinjenju sa svojim Sinom; pra-teći ga sve do križa, trpeći zajedno s njime i pridružujući se njegovoj otkupiteljskoj žrtvi postala je suradnica u djelu otkupljenja (usp. LG 58). Upravo pod križem, u situaciji patnje i skore strašne smrti Sina ističe se veličina Marijine vjere. Naime, tu gdje, ljudski govoreći, nije moguće vidjeti nikakvu razložnost, potrebu ili korist od takva trpljenja, Marija se vjeringom predaje Bođjem planu.

U enciklici *Redemptoris Mater* papa Ivan Pavao II. naglašava dvije značajke Marijine vjere: potpunost i predanje. Marija je, piše sv. Papa, izgovorila "fiat po vjeri. Po vjeri se predala Bogu bez suzdržaja i 'potpuno se posvetila kao Gospodinova službenica osobi i djelu svog Sina".¹¹ Papa će potom Marijinu vjeru, na crti Abrahamine vjere, predstaviti kao stvarnost koja je protkala čitav Marijin život. Marija je povjerovala prva. Ona je poput Abrahama "vjerovala protiv svake nade" (Rim 4, 18).¹²

Marijin se je hod vjere do stupnja "vjerovanja protiv svake nade" odvijao kroz rast i sve veće sazrijevanje. Iako je uvijek bila Bogu potpuno predana, ipak je rasla u vjeri. Tako, primjerice, u sceni navje-

¹¹ Ivan Pavao II., *Enciklika Redemptoris Mater – Otkupiteljeva Majka*, KS, Zagreb, 1987., 13 (enciklika je objavljena u nizu: *Dokumenti* 85).

¹² Usp. *Redemptoris Mater* 14, 26.

štenja (usp. Lk 1, 26 sl.) čitamo kako se Marija "smete" na anđeoski pozdrav, koji je poziva da se sada u susretu s božanskim glasnikom doživi drugačije. Nastavak razgovora s anđelom već na početku otkriva kako se u Mariji, ne bez poteškoća, oblikuje nutarnji stav potpune raspoloživosti i predanja. Naime pozvana je prihvatiti majčinstvo koje je po ljudsku nemoguće. No, Bogu je sve moguće, čak i to da Marija ne prestane biti djevica, a da postane majka. Tu se nalazi izazov za njezinu vjeru, no izazov se tu ne zaustavlja, već se čini još većim porukom da će onaj koga će roditi biti ne samo njezin nego i Božji Sin. Marija je pozvana vjerom na nov način prihvatiti i obuhvatiti samu sebe, odnosno promatrati se Božjim očima, ali još je više pozvana vjerom obuhvatiti otajstvo Sina Božjega kog prima u svoje krilo. Marijin odgovor anđelu potvrđuje veličinu Marijine vjere, ali istodobno i potpuno povjerenje u Božju poruku, u Božju riječ. No, to se nije dogodilo bez Marijin ljudskih upita i traženja, što Luka više puta i izričito spominje u govoru o razmišljanju te o pohranjivanju događaja u srce i prebiranju po njima (usp. Lk 1, 29; 2, 19. 51). Na isti način možemo iščitati i sve druge događaje iz Marijina života, a koje nam donose spisi Novoga zavjeta: pohod Elizabeti, porod u betlehemskejštalici, poklonstvo pastira i mudraca, proročanstvo starca Šimuna, bijeg u Egipat, dolazak u Nazaret, traženje i nalaženje Isusa u Hramu, potom godine života provedene u Nazaretu u Božjoj i Marijinoj šutnji,¹³ čudo u Kani Galilejskoj, odlazak u Kafarnaum, Kalvarija, molitva s prvom zajednicom učenika u dvorani Posljednje večere.¹⁴

Marijin je život život žene vjernice na hodočašću života prema vječnoj domovini. Zasiurno su joj se puno puta pojavila pitanja: Što to znači? Što mi je činiti? Kako će to biti?

Doista, Marijin život može se iščitati kao poruka i izazov za sve kršćane, osobito mlade.¹⁵ Vjera je put, hod, hodočašće na kojemu se susreću poteškoće, kušnje, pitanja, križevi i trpljenja, baš kao u Marijinu životu. Samo Bog poznaje dubine ljudskog srca i on koji poštuje našu slobodu, svakome udjeljuje sjeme, klicu, kvasac preobraženja koji može postati temelj novog života. Za kršćanina hodočašće, put naprijed je uvijek hod za Isusom Kristom, hod njegovim

---

¹³ Usp. zanimljivu knjigu: Ignacio Larranaga, *Marijina šutnja*, Split, 1989.

¹⁴ O Marijinu rastu i sazrijevanju u vjeri vidi: Siro Cipriani, *Credente*, u: *Nuovo dizionario di mariologia*, Edizioni Paoline, Milano, 1988., 419-422.

¹⁵ Vjeronaučni udžbenik za drugi razred srednje škole također naglašava Marijinu vjeru: "Marija je uzor vjernice. Ugledavši se u njeno predanje Bogu, čovjek može uskladiti svoj životni put s Božjom riječju i s voljom Božjom. To uključuje promjenu vlastita života i otvaranje Božjem pozivu." *Odvažni svjedoci*, 50.

stopama. Prihvaćajući Isusa, baš poput Marije, prihvaćamo preobražujuću snagu njegovog uskrsnuća koje u našem životu sve čini novim, ako mu mi dopustimo. I što će se dogoditi ako mu dopustimo? Događiti će se novi čovjek; čovjek spreman zauzeti se za izgradnju boljega svijeta, a istodobno će, uz pomoć Božje milosti, usavršiti vlastiti čovječstvo. Upravo kako je to učinila Marija.

2.2. Marija u borbi za bolji svijet

Sveti Pavao u svim svojim poslanicama samo na jednome mjestu, i to neizravno, spominje BD Mariju. Riječ je o poznatom retku iz poslanice Galaćanima: "Kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga, od Žene bi rođen, Zakonu podložan, da podložnike Zakona otkupi te primimo posinstvo..." (Gal 4, 4-5). S Marijom započinje novi, bolji svijet. Teologija općenito, a osobito teologija Marijina bezgrješnog začeća, stoljećima će nazivati Mariju *mundi melioris origo* – početak svijeta boljega. No, Marija nije samo u sebi, u svome otajstvu bezgrješno začete početak svijeta boljega, nego se ona i osobno zauzimala za izgradnju boljega svijeta. Svjedočanstvo tome u prilog nalazimo u Marijinu hvalospjevu *Veliča duša moja Gospodina*. Marijin *Veliča* ponajprije je plod njezine vjere. Doista, kontekst Marijina hvalospjeva jest Elizabetina pohvala njezine vjere. Kao odgovor na tu pohvalu Marija izriče vlastitu pohvalu Bogu. *Veliča* je Marijina proročka riječ; znak duboko proživljene i prihvaćene Božje riječi iz povijesti vlastitog naroda. Marijin *Veliča* također je kritika nepravde svijeta u kojemu živi, ali ujedno i proročki navještaj buduće pobjede koju će sam Bog ostvariti. U borbi za bolji svijet Marija se ne predstavlja kao neka superžena koja bi bila nedostižni ideal za sve koji bi je htjeli nasljedovati. Marijina je veličina posve nutarnja: ona se sastoji u potpunom predanju riječi Božjoj, koliko god ona bile nepredvidljiva i zahtjevna; Marija je do kraja dosljedna svojoj vjernosti Bogu te svoje poslanje živi do kraja. Bog kome Marija vjeruje i kome se predaje jest Bog koji "silne zbacuje s prijestolja... raspršuje oholice... bogate otpušta prazne". Marijin Bog, a i ona s njime, nisu neutralni i ravnodušni pred pitanjem dobra i zla, pitanjem pravde i nepravde; i Bog i Marija aktivno se suprotstavljaju zlu koje se opire Božjem planu spasenja. U toj Božjoj pobjedi koja utemeljuje novi svijet Marija se stavlja Bogu na raspolaganje kao vjerna suradnica. U toj potpunoj raspoloživosti za Božje planove Marija je izvanredan uzor mladima koji traže, očekuju, planiraju te također žele surađivati na izgradnji boljega svijeta. Promatrati Mariju, "ikonu oslobođenja" te se poistovjetiti s njome predstavlja se kao imperativ osobito danas za sve one koji u srcu

osjećaju odgovornost prema svijetu u kojem živimo.¹⁶ Ovo, naravno, nikada ne uključuje mržnju prema drugima, ili projekt čisto zemaljskog oslobođenja koje se postiže nasiljem, oružjem, revolucijom. Marijin *Veliča* ne nosi u sebi mržnju protiv ljudskih egoizama, nego ukazuje na Boga koji, premda mi to ponekad ne razumijemo, djeluje na način da preokreće situacije nepravde, otuđenja u korist siromaha i svojih vjernika.

Novi zavjet nam predstavlja Mariju koja ne samo da se nada boljemu svijetu koji će Bog ostvariti i u čemu ona želi sudjelovati, nego se i sama Marija aktivno zauzima u izgradnji tog svijeta. Evandelist Ivan predstavlja Mariju u Kani Galilejskoj kako se zauzima za potrebite (usp. Iv 2, 1-11). Komentirajući događaj u Kani Galilejskoj, Ivan Pavao II. veli kako taj događaj prije svega ima simboličku vrijednost: "Izići u susret čovjeku u njegovim potrebama znači, u isto vrijeme, uvesti ljude u ozračje mesijanskog poslanja i Kristove spasenjske sile. Tu se ostvaruje posredništvo: Marija se stavlja između svoga Sina i ljudi u njihovim zemaljskim neimaština, potrebama i patnjama. Stavlja se 'u sredinu', to jest nastupa kao posrednica, i to ne kao neka strankinja, nego kao majka svjesna da upravo kao takva može – dapače 'ima pravo' predočiti Sinu potrebe ljudi."¹⁷ U Kani se Marija također predstavlja kao tumač Sinovljeve volje: "Što god vam rekne, učinite!" (Iv 2,5). To stoga jer ju je najbolje poznavala i vršila.

Mladost po sebi znači pogled naprijed, okrenutost budućem. U mladima postoji velika nada da svijet može biti bolji, da se aktualne nepravde mogu iskorijeniti, da ljudi mogu bolje živjeti. A upravo je Žena-Marija iz Knjige Otkrivenja (Otk 12) znak da će dobro na kraju pobijediti, da u povijesti spasenja zadnja riječ pripada Bogu i onima koji su s njime. Žena iz Knjige Otkrivenja je slaba, ali ipak u stanju darovati život jer se oslanja na Onoga koji je svemoguć; u svojoj slabosti i nemoći ona zna da je Bog na njezinoj strani, a zato je i pobjeda sigurna. Na taj se način Marija predstavlja mladima kao znak sigurne pobjede dobra nad zlom. Upravo od Marije mladima dolaze riječi koje je ona čula od anđela: "Ne bojte se! Budućnost pripada Bogu i njegovima. Učinite sve što vam moj Sin kaže!"¹⁸

---

¹⁶ Usp. Stefano De Fiores, *Maria, Madre di Gesù*, Edizioni Dehoniane, Bologna, 1998., 328; Elio Peretto, Magnificat, u: *Nuovo dizionario di mariologia*, 853-864.

¹⁷ *Redemptoris Mater*, 21.

¹⁸ Usp. Mario Cimosà, *Maria*, u: Istituto di teologia pastorale Università Pontificia Salesiana, *Dizionario di pastorale giovanile*, a cura di Mario Midali e Riccardo Tonelli, Editrice Elle Di Ci, Torino, 1992., 636.

2.3. Marija – primjer ostvarena života

Marija je rođena, rasla i sazrijevala u židovskoj obitelji, u obiteljskom životu obilježenom židovskom vjerskom tradicijom. O njezinu djetinjstvu znamo veoma malo ili gotovo ništa. Ipak, iz nekih novozavjetnih redaka moguće je izvući neke zaključke koji se odnose na Marijin rast i sazrijevanje. Primjerice, njezin *Magnificat* svjedoči kako je duboko usvojila povijest vlastitog naroda, no istodobno kako je Bog najveća od svih vrijednosti u Marijinu životu. Bog je prvenstveni subjekt Marijina hvalospjeva; On je vrijednost oko koje se okreće sav Marijin život. I kad na anđelovu poruku o začecu i rođenju Sin Božjega Marija odgovara: “Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?” (Lk 1, 34), tada nije riječ samo o Marijinoj zbunjenosti pred veličinom poruke nego je riječ o strahu da će biti povrijeđena njezina odluka da posve i potpuno pripada Bogu. S pravom su crkveni oci (Augustin na Zapadu i Grgur Nisenski na Istoku) taj Marijin upit tumačili kao njezinu zabrinutost za djevičanstvo kojim se posvetila Bogu. Marija se kroz sav život pokazuje kao osjetljiva, pozorna na ono što je Božje, na njegovu riječ, na njegove planove; pred Bogom ona se uvijek i svagdje postavlja kao “ponizna službenica Gospodnja”.

Premda posve pripada Bogu, Marija je potpuno otvorena i drugima: Josipu i njegovoj zaručничkoj ljubavi; rođakinji Elizabeti, koja u starosti treba roditi; mladencima u Kani Galilejskoj; apostolima u počecima života Crkve. Marija umije svakoga vidjeti ili, bolje reći, u svakom bratu ili sestri svoga Sina Marija vidi svoje duhovno dijete. Ona je doista postala, kako uči Koncil, “majka u redu milosti” (LG 61). Pod križem, na Kalvariji, raspeti Sin otkriva Majci njezin najdublji identitet; naime, da po Božjem planu treba postati duhovnom majkom raspršene Božje djece koje on s Križa okuplja u jednu Božju obitelj; obitelj kojoj je Bog Otac, a Marija Majka. To je najdublje značenje riječi koje Raspeti upućuje Ženi i učeniku kojega je ljubio: “Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojeg je ljubio, reče majci: ‘Ženo! Evo ti sina!’ Zatim će učeniku: ‘Evo ti majke!’ I od tog časa uze je učenik k sebi” (Iv 19, 26-27).

Marija pokazuje kako je ostvarila integraciju vjere i života, čemu svi mi kršćani težimo, a osobito su mladi kršćani željni vidjeti i doživjeti autentičnost kršćanske vjere na djelu. Marija se mladim kršćanima predstavlja kao uzor koji treba nasljedovati jer je najbliža Kristu, a istodobno je najbliža čovjeku. Marija se može posve i potpuno staviti u službu drugih, jer je potpuno ispunjena i prožeta Bogom.¹⁹ Mjera njezine blizine i ispunjenosti Bogom postaje mje-

¹⁹ Usp. M. Cimoso, *nav. dj.*, 635. Vjeronaučni udžbenik *Odvažni svjedoci* ističe kako je Marija “odmah iza svoga Sina, postala najuspješniji čovjek u povijesti

rom njezine blizine čovjeku. A ta je mjera potpuna, savršena. Kao slika, uzor potpune posvećenosti drugima po svojoj potpunoj otvorenosti Bogu, Marija se predstavlja kao životni odgovor na duboka očekivanja i nade mladih u pogledu nesebične ljubavi i zauzimanja za čovjeka. A to nije drugo doli uzor savršenog kršćanstva za 21. i svako daljnje stoljeće. Poznati teolog Karl Rahner piše kako je Marija ostvarenje savršenog kršćanstva, a to stoga jer je "po vjeri duha i svome blagoslovljenom krilu, dakle dušom i tijelom, i svom snagom svoga bića, primila vječnu Riječ Očevu. Ako je savršeno kršćanstvo potpuno podudaranje povijesno-spasenjskog, izvanjskog poslanja i osobnog života, onda je to kršćanstvo u Mariji savršeno prisutno. Ona je naime ona koja je vidljivo primila utjelovljenu Riječ vječnoga Oca te je stoga najreprezentativniji lik među običnim ljudima u opipljivo-vidljivoj povijesti spasenja. Marija je istodobno ona koja je svoju jedinstvenu zadaću u povijesti spasenja iznutra prihvatila i ostvarila apsolutnim, potpunim i bezuvjetnim DA svoje vjere. Ako je kršćanstvo zračenje i djelovanje zadobivene milosti u nesebičnoj službi na spasenje drugih, onda je Marija savršena predstavница onoga što kršćanin jest".²⁰

2.4. Marija u obrani života

U suvremenoj kulturi smrti koja prožima sve dimenzije društvenog života i koja se agresivno nameće ne samo putem medija, nego i legislativom, tj. izglasavanjem nehumanih zakona (o abortusu, eutanaziji, istospolnim brakovima, upotrebi droga itd.), mladima nije lako prepoznati vrijednosti koje uistinu promiču ljudsko dostojanstvo te izabrati putove koji vode u život. U tome im veoma može pomoći upravo primjer Marije, koju crkvena tradicija naziva Majkom Života, jer je podarila ljudski život samome Životu, Onomu koji za sebe reče da je "Put, Istina i Život" (Iv 14, 6). Evandjelja nam predstavljaju Mariju kao onu koja prima život, koja ga rađa te čini sve da ga zaštiti. U obrani života mladima, a ni ostalim kršćanima, ne koriste toliko lijepe i korisne ideje koliko uzori koji utjelovljuju životne vrijednosti. U likovima trudne Majke, Djevice Majke s Djetetom na rukama, susrećemo ženu koja s odgovornošću prihvaća vlastito majčinstvo i dar života, premda to nije ulazilo u njezine

---

čovječanstva, ljudska osoba najveće ljubavi u povijesti i vječnosti. Prepoznati Marijin put vjere, nade i ljubavi, imati u svom životu samo jedno trajno uporište – Boga, kročiti Marijinim putem vjere, nade i ljubavi, znači biti nositelj preobražaja društva i graditelj bolje budućnosti." *Odvažni svjedoci*, 51.

²⁰ Karl Rahner, *Marija, Majka Gospodinova*, KS, Zagreb, 1980., 24.

osobne planove (usp. Lk 1, 34). Kada je Dijete porodila, nježno mu se je posvetila, a kad mu je život bio ugrožen sa zaručnikom bježi u Egipat da ga spasi. Nije moguće govoriti ni meditirati o Mariji, a da istodobno na um ne dođu i prava djece. Potom, pod križem je Marija iskusila najdublju bol koju žena-majka može doživjeti, nepravednu smrt vlastitog sina, gubitak vlastitog djeteta. Slika Majke boli može poslužiti kao uzor poistovjećenja sa svima koji neutješno plaču zbog gubitka voljene osobe, osobito ako je gubitak prouzročen nasilnom smrću. Istodobno, Marijin bolni lik postaje poziv na suosjećanje sa žalosnima te velik poziv na poštivanje ljudskog života. Suvremenim mladima koje kultura smrti teško pritišće Marija se predstavlja kao Majka života, kao žena koja stoji na strani života te je spremna zajedno s mladima zauzeti se u izgradnji kulture života.²¹

ZAKLJUČAK

U procesu sazrijevanja, razvoja i rasta mlade su osobe potrebne čvrstih i sigurnih uporišta na koje se mogu osloniti. Mladi su potrebni uzora. Ako je religijska, duhovna dimenzija ljudskog bića ona koja ujedinjuje sve druge dimenzije, tada je jasno kolika je važnost religioznih uzora u životu mladih ljudi. Majka Crkva nam stoljećima stavlja pred oči lik BD Marije kao, uz Krista te uvijek u njemu, najizvršnji uzor za nasljedovanje. Ona ima što reći i današnjim mladima u njihovu traganju za vlastitim identitetom i vlastitim boljim svijetom. Marija se predstavlja kao ona čiji je životni program "vršiti volju Božju". Ona sama sebe identificira kao "službenicu Gospodnju" čiji je životni program riječ Božja. Marijin "neka mi bude po riječi Tvoj" može, po Marijinu primjeru, i brojnim mladim kršćanima postati životni program.

BLESSED VIRGIN MARY AND THE YOUNG

Summary

In the first part of the article some basic characteristics of religiousness of the young are presented. The authors point to the young people's detachment from institutionalized forms of religiousness, but also their deep desire for a more just and humane world,

²¹ Usp. Siro Cipriani, "Madre nostra", u: *Nuovo dizionario di mariologia*, 834-835; S. De Fiores, *nav. dj.*, 329-334.

which is presented as an opportunity to universal human and religious education of younger generation, who will get the future of Europe. The authors also think that in the process of education the figure of the Blessed Virgin Mary can play a major role, provided it is presented to the young in the right way. In the second part of the article, under the three subtitles, the authors suggest which features of the Blessed Virgin Mary should be presented to the young, in terms of building their identity. The authors primarily emphasize Mary's growth and maturation in her own faith; then they point to Mary's commitment to build a better world; finally they point out fruition of Mary's life as something that can inspire the young in their development and maturation.

Key words: *Mary, the young, life, faith, growth and maturation, better world.*